

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Київський національний університет будівництва і архітектури

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
до проходження педагогічної практики
для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
за спеціальністю 033 «Філософія»

Київ 2024

УДК 37

М54

Укладачі: А. А. Гоцалюк, д-р філос. наук, професор;
І. В. Чорноморденко, д-р філос. наук, професор;
Г. П. Таран, канд. філос. наук, доцент

Рецензенти: *О. М. Рубанець*, д-р філос. наук, професор;
В.Д. Хавроненко, канд. філос. наук, доцент

Відповідальний за випуск І. В. Чорноморденко, д-р філос. наук,
професор

*Затверджено на засіданні кафедри філософії, протокол № 16
від 29 червня 2023 року.*

В авторській редакції.

Методичні рекомендації до проходження педагогічної
М54 практики за професійним спрямуванням / уклад.: А. А. Гоцалюк,
І. В. Чорноморденко, Г. П. Таран. – Київ : КНУБА, 2024. – 16 с.

Містять загальні вимоги до змісту, організації та керівництва
практичної підготовки; вимоги до оформлення звіту та підготовки до
захисту; критерії оцінювання знань під час захисту звіту здобувачів
вищої освіти ступеня доктора філософії зі спеціальності 033
«Філософія».

Призначені для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня
вищої освіти за спеціальністю 033 «Філософія».

© КНУБА, 2024

ЗМІСТ

Загальні положення.....	4
Мета та завдання.....	6
Компетентності.....	7
Зміст практики.....	9
Організація педагогічної практики.....	11
Звітна документація та оцінювання.....	12
Список рекомендованої літератури.....	14

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Методичні рекомендації до проходження педагогічної практики за професійним спрямуванням 033 «Філософія» розроблені згідно Закону України «Про освіту», Закону України «Про вищу освіту», Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти», Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)», Положення про педагогічну практику за професійним спрямуванням здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в Київському національному університеті будівництва і архітектури, Стандарту вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня, ступінь доктора філософії галузі знань 03 Гуманітарні науки за спеціальністю 033 «Філософія», освітньо-наукової програми для здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії зі спеціальності 033 «Філософія».

Педагогічна практика за професійним спрямуванням здобувачів ступеня доктора філософії зі спеціальності 033 «Філософія» є важливою складовою освітньо-наукової програми, спрямованою на практичну та професійну підготовку здобувачів ступеня доктора філософії до педагогічної діяльності.

Методичні рекомендації щодо проходження педагогічної практики здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії Київського національного університету будівництва і архітектури визначають зміст та організаційно-методичні засади проходження педагогічної практики аспірантами.

Педагогічна практика у системі вищої освіти на третьому освітньо-науковому рівні є одним з етапів професійної підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії, який має на меті сформувати професійно-педагогічні компетентності для здійснення освітнього процесу у закладах вищої освіти.

Містять загальні вимоги до змісту, організації та керівництва практичної підготовки; вимоги до оформлення звіту та підготовки до захисту; критерії оцінювання знань під час захисту звіту здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії зі спеціальності 033 «Філософія».

Основним призначенням педагогічної практики за професійним спрямуванням є професійна педагогічна підготовка здобувачів до науково-

педагогічної діяльності шляхом формування відповідних компетентностей. Формування та закріплення педагогічних навичок, необхідних для забезпечення навчально-виховного процесу у закладах вищої освіти, розвитку готовності здобувачів до входження у професію.

Відповідно до освітньо-наукової програми 033 «Філософія» проходження педагогічної практики за професійним спрямуванням забезпечує досягнення здобувачами вищої освіти програмних результатів навчання.

Базою для проведення педагогічної практики за професійним спрямуванням є Київський національний університет будівництва і архітектури. Організатором є кафедра філософії. Термін проходження педагогічної практики за професійним спрямуванням, її тривалість та загальний обсяг визначаються навчальним планом освітньо-наукової програми 033 «Філософія».

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ

Метою практики є формування у здобувача досвіду застосування відповідних умінь, знань та навичок здійснення педагогічної діяльності з урахуванням його професійних наукових інтересів, а також навчально-методичної діяльності за освітньою програмою «Філософія», розвиток професійних компетентностей щодо здійснення педагогічної діяльності у сфері філософських дисциплін, поглиблення теоретичних знань, отриманих під час вивчення дисциплін циклу професійної підготовки, набуття досвіду самостійної навчально-педагогічної роботи, застосування сучасних освітніх технологій, технологій та інструментів активізації освітньої діяльності.

Основні завдання педагогічної практики:

- формування та розвиток професійно-педагогічних навичок та умінь викладача вищої школи;
- застосування новітніх технологій навчання;
- використання інноваційних методів навчання;
- освоєння здобувачами сучасних практичних методик проведення різних видів навчальних занять;
- практичне застосування механізмів вибору та використання ефективних прийомів та методів навчання та контролю за навчальною діяльністю студентів;
- формування потреб в підвищенні своєї наукової та науково-педагогічної кваліфікації.

КОМПЕТЕНТНОСТІ

Здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії зі спеціальності 033 «Філософія» відповідно до завдань професійної діяльності і цілей освітньо-наукової програми має володіти низкою компетентностей.

Компетентності, пов'язані з проведенням навчальної роботи

Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у вищій освіті.

Організовувати і здійснювати освітній процес у сфері філософії, його наукове, навчально-методичне та нормативне забезпечення, застосовувати ефективні методики викладання навчальних дисциплін.

Компетентності, пов'язані зі здійсненням методичної роботи

Мати передові концептуальні та методологічні знання з філософії і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні світових досягнень з філософії, отримання нових знань та здійснення інновацій.

Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, зокрема, статистичні методи аналізу даних великого обсягу та складної структури, спеціалізовані бази даних та інформаційні системи.

Компетентності, пов'язані зі здійсненням наукової роботи

Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у філософії та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з філософії та суміжних галузей.

Здатність застосовувати методи філософського і міждисциплінарного дослідження, виявляти їх евристичні можливості та межі, використовувати релевантний дослідницький інструментарій.

Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми дослідницького характеру в сфері філософії, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень.

Компетентності, пов'язані з проведенням організаційної роботи

Глибоко розуміти загальні принципи та методи філософських наук, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері філософії та у викладацькій практиці. Організовувати і здійснювати освітній процес у сфері філософії, його наукове, навчально-методичне та нормативне забезпечення, застосувати ефективні методики викладання навчальних дисциплін.

Після проходження практики аспіранти мають знати:

- основні форми організації і планування освітнього процесу у закладах вищої освіти;
- принципи проведення всіх видів навчальних занять у закладах вищої освіти;
- документи, що регламентують зміст і якість освіти у вищій школі;
- сучасні форми і методи здійснення освітнього процесу, скерованого на формування компетентностей здобувачів вищої освіти;
- форми і методи контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти;
- види навчально-методичного забезпечення освітнього процесу і вимоги до них.

Після проходження практики аспіранти мають вміти:

- визначати мету і завдання різних видів навчальних занять;
- добирати відповідний зміст і застосовувати різні форми, методи і засоби освітньої взаємодії зі здобувачами вищої освіти, враховуючи специфіку спеціальності та рівень освіти;
- застосовувати сучасні освітні технології;
- розробляти навчально-методичні матеріали до курсу, що викладається;
- здійснювати контроль знань і умінь здобувачів вищої освіти.

Очікувані результати:

- проводити різні види навчальних занять у різних формах як офлайн, так і онлайн з використанням сучасних інформаційно-комунікаційних та педагогічних технологій;
- застосовувати на практиці сучасні освітні технології, презентації;
- методи та засоби інтерактивного навчання;
- розробляти методичні матеріали для забезпечення дисциплін, включаючи підготовку планів лекцій.

ЗМІСТ ПРАКТИКИ

Зміст педагогічної практики аспірантів узгоджений з напрямками діяльності кафедри філософії Київського національного університету будівництва і архітектури.

Відповідно до програми підготовки докторів філософії зі спеціальності 033 «Філософія» педагогічна практика за професійним спрямуванням передбачає:

Навчальна робота аспірантів

- підготовка та проведення за присутності керівника практики лекційних та практичних занять;
- підбір і використання сучасних наукових матеріалів для проведення занять (презентацій).

Методична робота аспірантів

- ознайомлення з організацією навчальної та методичної роботи кафедри філософії;
- ознайомлення з освітньою програмою та робочим навчальним планом спеціальності 033 «Філософія»;
- ознайомлення з навчально-методичним комплексом дисципліни;
- ознайомлення з матеріалами методичного забезпечення вивчення навчальної дисципліни;
- відвідування занять провідних науково-педагогічних працівників кафедри;
- підбір і підготовка наукового матеріалу для проведення навчальних занять;
- участь у вебінарах, інтернет-конференціях освітньо-наукового спрямування, які організовуються та проводяться на кафедрі.

Науково-педагогічна робота аспірантів

- участь у роботі кафедри філософії;
- участь у проведенні наукових семінарів, конференцій кафедри, факультету, університету;
- залучення студентів до наукової роботи (написання і друк наукових статей, тез на конференції, доповіді на засіданні круглих столів).

Організаційна робота аспірантів

- знайомство з системою роботи університету і факультету;
- участь у заходах, які організовує кафедра філософії;
- знайомство з системою електронного навчання університету.

ОРГАНІЗАЦІЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Зміст і обсяг практики передбачений змістом освітньо-наукової програми 033 «Філософія» та складає 5 кредитів ЄКТС.

Загальний контроль, організаційно-методичну координацію та супровід проходження здобувачами практики здійснює науковий керівник та відділ аспірантури.

Безпосереднє проходження практики здійснюється в аудиторіях університету (різні факультети і спеціальності).

Види робіт здобувачів з педагогічної практики

- ознайомлення з навчально-методичною документацією;
- підготовка до відкритого навчального заняття;
- складання плану-конспекту до відкритого навчального заняття;
- проведення відкритого навчального заняття;
- підготовка звітної документації;
- аналіз та звіт.

Здобувач допускається до проведення відкритого навчального заняття лише за умови наявності розгорнутого плану-конспекту, який схвалений науковим керівником.

За погодженням із науковим керівником та завідувачем кафедри виконання здобувачем окремих видів робіт може здійснюватися у дистанційній формі із застосуванням технологій дистанційного навчання.

Під час проходження практики за професійним спрямуванням здобувач зобов'язаний:

– дотримуватись правил внутрішнього розпорядку Київського національного університету будівництва і архітектури та кафедри філософії, Етичного Кодексу України, прийнятих стандартів поведінки, морально-етичних норм та норм професійної етики;

– слідувати плану проходження педагогічної практики за професійним спрямуванням;

– дотримуватись строків проходження педагогічної практики за професійним спрямуванням;

– відвідувати заняття викладачів кафедри для ознайомлення з методикою їх викладання, підходами до студентів, способами організації занять та інше;

– підготувати необхідну звітну документацію, представити та захистити результати педагогічної практики на кафедрі.

ЗВІТНА ДОКУМЕНТАЦІЯ ОЦІНЮВАННЯ

До захисту за результатами педагогічної практики за професійним спрямуванням здобувачем вищої освіти ступеня доктора філософії на кафедрі подаються такі документи:

- план проходження педагогічної практики за професійним спрямуванням;
- звіт про проходження педагогічної практики за професійним спрямуванням;
- рецензія наукового керівника на відкрите заняття здобувача вищої освіти.

План проходження педагогічної практики за професійним спрямуванням розробляється здобувачем на основі програми педагогічної практики під керівництвом наукового керівника. У плані проходження практики вказується кількість годин на виконання кожного з видів робіт у розрізі тижнів проходження практики.

Звіт про підсумки практики має містити інформацію за видами діяльності:

- перелік відвіданих занять викладачів кафедри та проведених навчальних занять;
- опис відкритого заняття, проведеного здобувачем під час проходження ним педагогічної практики за професійним спрямуванням.

У рецензії наукового керівника на відкрите заняття здобувача вищої освіти зазначаються загальні відомості про навчальне заняття, методи, прийоми, засоби, форми організації навчальної роботи, рівень взаємодії зі студентами.

Підсумки практики та результати її захисту здобувачами вищої освіти ступеня доктора філософії узагальнюються та відображаються в протоколі засідання кафедри. Витяг з протоколу засідання кафедри разом зі звітною документацією подається до відділу докторантури та аспірантури.

До захисту педагогічної практики за професійним спрямуванням не допускаються здобувачі вищої освіти ступеня доктора філософії, якщо вони не представили звіт про виконання робочого навчального плану. Здобувачам, які не виконали запланованого обсягу практики, надається право додаткового проходження педагогічної практики.

Представлення результатів педагогічної практики та її захист здійснюється здобувачем на засіданні кафедри філософії. Захист передбачає виступ здобувача, в якому висвітлюється рівень виконання поставлених завдань та основні результати, отримані здобувачем. Кафедра на своєму засіданні заслуховує звіт здобувача за результатами проходження практики, оцінку науковим керівником, виконання здобувачем передбачених практикою робіт та за результатами обговорення затверджує звіт.

Поточний контроль проходження здобувачем вищої освіти ступеня доктора філософії педагогічної практики здійснюється науковим керівником. Підсумкове оцінювання педагогічної практики здобувачів здійснюється на засіданні кафедри філософії. Форма підсумкового контролю – залік, що проходить у вигляді захисту звіту.

Підсумкова оцінка за результатами проходження педагогічної практики визначається на засіданні кафедри після захисту роботи здобувачем за 100-бальною шкалою.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90–100	A	Зараховано
82–89	B	Зараховано
74–81	C	Зараховано
64–73	D	Зараховано
60–63	E	Зараховано
35–59	FX	Не зараховано з можливістю повторного складання
<u>0–34</u>	F	Не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Список рекомендованої літератури

1. Закон України «Про освіту»: від 05.09.2017 № 2145-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>. – Назва з екрана.
2. Закон України «Про вищу освіту»: Документ 1556-VII, чинний, поточна редакція – Редакція від 28.05.2023, підстава – 3062-IX. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>. – Назва з екрана.
3. Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність»: Документ 848-VIII, чинний, поточна редакція – Редакція від 03.09.2023, підстава – 3272-IX. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19>. – Назва з екрана.
4. Етичний кодекс вченого України: Документ v0002550-09, поточна редакція – Прийняття від 15.04.2009. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0002550-09>. – Назва з екрана.
5. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)»: Документ 261-2016-п, чинний, поточна редакція – Редакція від 23.05.2023, підстава – 502-2023-п. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/261-2016-%D0%BF>. – Назва з екрана.
6. Стандарт вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня, ступінь доктора філософії галузі знань 03 «Гуманітарні науки» за спеціальністю 033 «Філософія»: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2022/04/01/033-Filosofiya.dok.filosof.287-01.04.2022.pdf>. – Назва з екрана.
7. *Вейланде Л.* Педагогіка і психологія вищої школи: практикум. – Одеса : ОНУ, 2019. – 90 с.
8. *Основи педагогіки вищої школи.* : Вітвицька С., Андрійчук Н. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2019. – 312 с.
9. *Головенкін В.* Педагогіка вищої школи. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. – 290 с.
10. *Моделювання професійної підготовки фахівців в умовах євроінтеграційних процесів: монографія / за ред. С. Вітвицької.* – Житомир, 2019. – 304 с.

11. *Немченко С.* Педагогіка вищої школи. – Бердянськ: БДПУ, 2020. – 517 с.

12. *Педагогіка* вищої школи: навчальний посібник /за заг.ред. О.І. Федоренко. – Харків : Вид-во ХНПУ університет ім. Г. С. Сковороди, 2020. – 240 с.

13. *Фіцула М.* Педагогіка вищої школи: навч. посіб. – Київ: Академвидав, 2018. – 456 с.

Навчально-методичне видання

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
до проходження педагогічної практики
для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
за спеціальністю 033 «Філософія»

Укладачі: **Гоцалюк Алла** Анатоліївна,
Чорноморденко Іван Васильович,
Таран Ганна Павлівна

Випусковий редактор *Т. В. Івченко*
Комп'ютерне верстання *Д. М. Ніколаєвич*

Підписано до друку 20.02.2024. Формат 60 x 84_{1/16}
Ум. друк. арк. 0,93. Обл.-вид. арк. 1,0.
Електронний документ. Вид. № 48/III-24

Видавець і виготовлювач:
Київський національний університет будівництва і архітектури
Повітрофлотський проспект, 31, Київ, Україна, 03037

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру суб'єктів
видавничої справи ДК № 808 від 13.02.2002